

Resolutions of the Council of Policy of Cape of Good Hope Cape Town Archives Repository, South Africa

Reference code: C. 8, pp. 2–9.

Woensdagh 13en Aprilis [1672]. [1]

Door den E. Adrianus de Voogt, Predikant te deser plaatse beroepen, den Ed. Hr. Commissaris ende den Raat bij requeste vertoont zijnde hoe dat deselve den tijt van 5 jaren alhier hadde gecontinueert, eenelyk met de gewoonlijcke soldij van 100 ter mt. ende d' ordinarie tractementen van zijn vocatie bij Haer Edele in 't Patria verleent, daer nochtans andere Predikanten doorgaens in India boven haere uijtgebragte en g'augmenteerde gagies jaerlijx bij forme van een regael wierde toegevoegt 100 kannen wijn, 80 lb. boter, 12 kannen olij en 12 kannen azijn en 120 *lben. rijst 's maents* , [2] met versoeck dat men hem ten insigte van desen barren hoek en zijnen labouereusen dienst insgelijx daermede geliefde te begiftigen, waerover dan gedelibereert zijnde, is verstaan d' usancie van Indien daerin te volgen, ende Zijn E. 't versogte regaal mede te laten toecomen, mits renoverende zulx aen d' Gouverneur toecomende, dit jaer g'elabeert zijnde.

Ende alsoo verscheijde vrijborgers mede hadden gedemonstreert den tijt voor de vrijheden beraamt, alhier uijtgedient en geen genegentheijt te hebben langer te remoreren, dierhalven versogt, omme met dese retourvloot te mogen repatrieren, So is haerlieden met hunne familien op de ter rhede leggende schepen passagie verleent, mits betaelende sodanigen kost en transportgelt, als bij Haer Edle. daerop is gestelt, bestaende deselve in drie familien, excepto seker oude ongehoudene man met naemen Carel Broers die bij den Raat, ten opsigte zijner behoeflicheijt nopende het betaelen van cost- en transportgeldten aen Haer Edle. in 't Patria is gerenvojjeert.

Zeker soldaet genaamt Jurgen Reppert over het quetsen van een sijner cameraets in droncken moede gedaen bij den Commandeur Hackius zaliger ende den Raat achtervolgens sententie van den 17en Decembris 1670 voor 2 jaren, op 't Robbeneijlant gebannen, hebbende mede bij requeste genotificeert, dat hem door Zijn E. voornt. ter zaeke van eenige uijtgebrachte fraudes, door den gesaghebbber Jan Zacharias aldaer op 't eijlant gepleegt, was beloofd, bij d' comste van den Hr. Commissaris uijt zijn bannissement te helpen verlossen, ende also den tijt als nu daertoe gebooren was, zeer ernstelijck versogt dat hem ten dien reguarde d' overige tijt mogte werden geremitteert, Waerop dan gelet zijnde, is mede verstaen opgemelden Repperts versoeck in te willigen omme voortaan de luijden t' animeren dusdanige maleversatien aan 't licht te brengen. [3]

Wijders g'examineert hebbende seeker versoeck van den borger Thielman Hendricks. geweest oudt borgerraat alhier, ter saeke van relaxatie van *een driejarich* [4] bannissement, waerin desselffs huijsvrouw over enige begaene faulten [5] boven een mulcte van Rx. 400 [6] op den 10en Janu. ao. pasado bij den Commandeur en Raadt was gecondemneert, met interdictie der privilegien omme [7] droge gasterijen off enige diergelijcke neeringe te mogen doen. Ende gelet dat dese saeke van sodanigen gewicht niet en is bevonden omme dese luijden boven soo een grote mulcte noch van haere borgelijcke privilegien te doen frusteren, buijten d'welcke dese coloniers geensints souden cunnen subsisteren, Soo is op [8] veele intercessien. gemelte vrouw eijndelijck van haer bannissement ontslagen en in haere borgerlijcke vrijheden geredintegreert. Gelijk dan oock op 't veelvoudigh aanhouden en smeeken van drie banditen op 't eijlant namentlijck Philip Bulings, Jan Jansen Gorcum en Jan Mahu, well eer gewesen knechts van voors. Thielman Hendriks. die door 't aanraden en gebieden hunner meesteresse mede sich in die fauten vergreepen hadden, oock daerover geschavotteert en drie jaeren in d' kettingh gebannen waren, ter dier oirsaeke van haere ballingschap sijn gerelaxeert, te meer also 't geen reeden soude hebben den meester als oirsaeke van 't feijt t'

absolveren en desselffs knechts gestraft te laten.

Zeeker slaeff genaamt Louis, lijffeiigen van den geweesen tweede deser residentie Hendrick Lacus, en zedert desselffs ongeval bij d' E. Compe. aengehaelt, den Raadt bij supplicque hebbende te kennen gegeven, dat hem op 't aanweesen van d' E. Hr. Commissaris Goske was vergunt sijn vrijdom te mogen copen, maer doordien hem voor als doen, omme 't rantsoengeldt op te brengen, d' middelen daertoe noch enigsints hadden ontbroken, was 't selve uijtgesteld, doch dewijle hij nu min off meer tot prosperiteit geraackt, Soo versochte seer submisie dat sijn bede in consideratie genomen ende hij in vrijdom gestelt mochte werden, met betaelingh van sodanigen somma van penningen als bij den Raadt discretelijck daerop soude mogen werden gestelt, mits welcken desselffs versoeck als een billijcke saeke ingesien en daernevens overwogen sijnde dat d' E. Compe. nu al vijff jaeren vergeeffs getrouwelijck gedient heeft, is *hem* sijn begeeren toegestaan ende hij van d' slavernie g'emancipeert en vrij gelaten, sulx van nu aff aan vrij sal mogen uijtgaen, betaelende nochtans daer voor aan d' E. Compe. een somma van vijftigh Realen van 8en omme ten goede van voors. Lacus achterstal gebracht te werden.

Ende also den Borgerraat en tegenwoordigh mede luitenant over derselver militie, Dirck Jans. Smient, mede hadde te kennen gegeven, dat hij voor twe jaeren op sijn vrij werden onder anderen door d' E. Hr. Commissaris Mattheus van den Brouck was begiftigt met d' benefici[e] omme op d' melck en suiivel van 's Comps. beesten te passen en te handhaven, mits genietende enelijck voor sijn moeijte d' halve gekarnde melck, ende aangesien dese vergunninge bij sommige luijden niet t' enamael buijten suspicie gehouden wierde, daarvan hij nochtans gaerne wilde bevrijdt en gesuijvert sijn, Ingevolge versogte dat hem in plaats van die beneficie een andere niet suspecte, toevoegt, en daertegens geene aan ijmant anders overgedaen mochte werden, namentlijck omme aan d' vrunden van d' passerende scheepen, die in menigte t' sijnen huijse haer in alderhande smaekelijcke groente en aartvruchten quamen ververschen en gemeenlijck voor geldt als dan bij hem te schaffen, enelijck een glaasje brande- off andere wijnen over taefel ofte naer d' maeltijdt te mogen schencken, tot sodanigen prijse als d' selve bij d' herbergiers werdt verkogt, sonder nochtans openbaere gelagen tot debauches te setten, Waerop gedelibereert sijnde, is verstaen, overmits dusdanich 't gereguleerde getal der tappers en kroegen niet en werdt g'excedeert, sijn versoeck tot wederseggens toe in te willigen, met die expresse conditie evenwel, dat hij niet en sall vermogen openbare gelagen te setten noch tavernen te houden als enelijck in manieren voors.

Zijnde daerentegens den luitenant Joannes Coon op sijn versoeck begunstigt, omme voort aan 's Comps. suiivel [9] onder sodanige conditie als den borger Smient d'selve heeft gehad, te handhaven, mitsdien d' sulcke meermaelen onder sijn opsicht geweest en daertoe goede gelegentheijt is hebbende.

Vervolgens is oock door d' Hr. Commissaris ter vergaderinge voorgedraegen, hoedat Sijn E. sijne speculatie hadde laten gaen, off 't niet doenlijck ende ten dienste van d' E. Compe. tot voorcomingh van veele cavillatien nootsaekelijck soude wesen dat men met sommige Hottentosen en principelijck die geene in welckers landt onse residentie begreepen sij ofte noch begreepen mochte werden, een accordt trachte aan te gaen, waerbij d'selve deden verclaren, ons te wesen d' regte en wettige possessours van dit Caapse district met den aenclève van dien, d' E. Compe. offte ons derselver dienaeren voor seekere somma van penningen wettelijck verkogt en ingeruijmt, omme sulx te meer 't recht en d' possessie van onse Heren Principalen daerop te vesten, Ende nadat 't selve voor een seer dienstige saeke aengemerckt was, is geresolveert en vast gestelt, sulx voor eerst met den Hottentosen capitajjn Manckkagou alias [10] Sacher, als erffheer van den lande waerop althan[s] d' E. Compe. aan dese Caep en het district van dien haere residentie begreepen heeft, in dier vougen aan te gaen, als daarvan een ontwerp staat gemaackt te werden, oock voortaan sulx sonder uijtsel te laten doen met d' andere naebuijrige Hottentosen.

Ende alsoo sich hier bevinden twe soldaten ao. passd. alhier aangelant, namentlijck Pieter Masijn van Cortrijck en Wouter Versteegh van Wijck te Duijrstede, d' welcke beijde met de vallende zieckte en crancksinnigheijt sijn besogt en derhalven als onnutte dienaers van d' E. Compe. werden gehouden, Soo is

verstaen d'selve daer van t' ontslasten ende naer 't vaderlant te renvoijeren.

Aldus geresolveert in d' Fortresse d' Goede [Hoope] ten dagen en jare voors.

ARNOU VAN OVERBEKE

ALBERT VAN BREUGEL

J. SANDERUS.

ADRIAEN SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJ.

COENRAD VON BREITENBACH.

J.COON.

[11]

Notes:

[1] Geskryf in dieselfde handskrif waarin die begin van die vorige resoluție geskryf is.

[2] Die gekursiveerde woorde is in 'n ander handskrif tussen die reëls bygeskryf.

[3] Die res van hierdie resoluție is deur H. Crudop geskryf.

[4] Die gekursiveerde woorde is in die linker kantruimte geskryf.

[5] Die vrou van Thieleman Hendricks, Maijke van den Bergh, is weens diefstal van skape en aansporing van haar medepligtiges tot desertering op Franse skepe, veroordeel om nie ten weste van die nuwe punt van die kasteel te mag kom nie. (Vgl. C. J.780: *Sententiën*, 1652–1697, pp. 357–362.) Hierdie vonnis is op 14 Januarie 1671 gevel en die volgende dag voltrek.

[6] Die afkorting voor 400 is onduidelik geskryf. Dit kan moontlik rx. wees. In die H.K. staan duidelik Rx., maar in die vonnis word die skuldige veroordeel tot betaling van "400 reaalen van 8en."

[7] Na "omme" is die woordjie "geen" deurgehaal.

[8] Die gekursiveerde woord is tussen die reëls bygeskryf.

[9] Die woordjie "te" is hier deurgehaal.

[10] Die woord "als" is deurgehaal en "alias" met 'n hoofletter in plaas daarvan geskryf.

[11] Arnout van Overbeke (1632–1674) was advokaat en skrywer. In 1668 het hy as Raad van Justisie na Batavia gegaan. Albert van Breugel het as koopman op die Macassar gereis. Hy is uitgestuur as sekunde en moes optree as hoogste gesaghebber aan die Kaap tot die koms van Goewerneur Goske. Adriaen Schimmelpenninck van der Oij was Vice-Admiraal, terwyl Jacob Sanderus koopman en skout-by-nag was. Laasgenoemde is op 17 April met 'n skoondogter van die gewese kommandeur Hackius, aan die Kaap in die huwelik bevestig. (Vgl. C. 587, p. 65: *Dagregister*, 17 April 1672.) Saam met die vloot wat op 24 April 1672 vertrek het, het die weduwee van die gewese Kommandeur Hackius na Patria gegaan. (Vgl. V.C. 6: *Dagregister*, 21 en 24 April 1671, pp. 313 en 314.)

Publication is only permitted if the name of the repository and the reference number are mentioned.